

Tämä raportti on yksi kymmenestä SDP:n työryhmien vuosina 2024–2025 tekemän ilmiötyön loppuraporteista. Puolueen työryhmät ovat analysoineet kymmentä yhteiskunnallista ilmiötä, joihin politiikan pitää pystyä vastaamaan tulevaisuudessa.

Ilmiötyön raportit eivät edusta puolueen virallista kantaa, vaan niissä syntyneitä ideoita voidaan hyödyntää SDP:n uudessa poliittisessa ohjelmassa ja eduskuntavaaliohjelmassa. Poliittinen ohjelma ja puolueen uusimmat poliittiset kannat on tarkoitus hyväksyä puoluekokouksessa toukokuussa 2026.

Suomen kansainvälistyminen: mahdollisuudet ja haasteet

Ilmiö 10: Suomi kansainvälistyy tuoden mukanaan mahdollisuuksia, mutta samalla ajatusmaailmojen kahtiajako voi syventyä.

1. Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa

Kansainvälinen liikkuvuus on Suomessa verrattain uusi ilmiö

- Kansainvälinen muuttoliike on erottamaton osa tämän ajan yhteiskuntien sosiaalista, kulttuurillista ja taloudellista kehitystä. Se on luonnollinen osa nyky-yhteiskunnissa elämistä. Laajempi maahanmuutto Suomeen alkoi vasta 35 vuotta sitten.
- Suomi ei ole ollut kansainvälistä liikkuvuutta tarkasteltaessa merkittävä kohdema. Ulkomailla syntyneiden osuus Suomessa asuvista on Euroopan alhaisimpia. Suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat vuoden 2024 lopussa äidinkieleltään venäjää, viroa ja arabiaa puhuvat.
- Nettomuutto Suomeen on kasvanut nopeasti viime vuosina. Suomen väestönkasvu on tällä hetkellä pelkästään maahanmuuton varassa. Suomi on lisäksi Pohjoismaista nopeimmin ikääntyvä yhteiskunta ja kärkeä myös Eurooppa-tasolla.

Työperäinen maahanmuutto hyödyttää Suomea

- Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa. Tilastokeskuksen uusimman väestöennusteen mukaan nykyisellä noin 40 000 henkilön nettomaahanmuutolla väkiluku kasvaisi ja väestöllisen huoltosuhteen nousu lykkääntyisi.
- Tuleva työvoima nuorten ikäluokista tai syntyvyyden saaminen kasvuun ei riitä korjaamaan työikäisen väestön määrän vähenemistä. Siksi työperäinen maahanmuutto on tärkeä ratkaisu siihen, miten osaavan työvoiman tarvetta voidaan turvata.
- Työperäisellä maahanmuutolla voidaan tukea talouskasvua, auttaa ylläpitämään hyvinvointivaltion rahoitusta ja helpottaa osaajapulaa maahanmuuton kohdistuessa oikeille toimialoille. Korkeampi nettomaahanmuutto vahvistaisi myös eläkejärjestelmän rahoitusta ja vähentäisi eläkemaksujen nostopaineita.

Työperäisesti Suomeen muuttavat ovat heterogeeninen ryhmä

- Työperusteisesti Suomeen muuttavat ovat monimuotoinen ryhmä. Ääripäissä ovat karkeasti ottaen he, jotka työskentelevät asiantuntija- ja johtotehtävissä, ja he, jotka ovat haavoittuvaisessa asemassa esimerkiksi matalan tulotason epävarmoissa työsuhteissa. Näiden väliin mahtuu suuri joukko erilaisissa ammateissa ja työsuhteissa olevia ihmisiä.
- Suomi kilpailee osaajista monien länsimaiden kanssa. Työ- ja opiskeluperusteisesti Suomeen tulleista valtaosa on täällä vain rajatun ajan. Tämän vuoksi kansainvälisessä rekrytoinnissa korostuu vetovoiman lisäksi pitovoima.
- Suomella on pulaa sekä erityisosaajista että työntekijäammattilaisista.
- Lapset ovat usein syy, miksi maahanmuuttajat jäävät Suomeen. Lasten tarpeet voivat myös työntää osaajia pois Suomesta – esimerkiksi puutteelliset palvelut tai opiskelumahdollisuudet voivat estää asettumisen Suomeen pysyvästi.

Työperäinen hyväksikäyttö

- Työperäinen hyväksikäyttö on edelleen osa suomalaisia työmarkkinoita. Harmaan talouden toiminta linkittyy useasti ulkomaalaisen työvoiman hyväksikäyttöön, eivätkä valvonta ja rangaistukset ole riittävällä tasolla.
- Työntekijän riippuvuus työnantajastaan tai työsuhteestaan lisää hyväksikäytön riskejä.

Koulutustarpeet

- Maahan muuttaneiden palvelu- ja koulutustarpeet voivat työttömyyden kohdatessa vaatia kuntien työvoimapalveluilta erityistä osaamista ja resursseja. Tämän lisäksi työperäiset maahanmuuttajat jäävät usein kotoutumispalveluiden ulkopuolelle.
- Kotoutumispalveluiden keskeinen tavoite on työllistyminen. Sekä kotoutumis- että kielikoulutuksen laadussa on kuitenkin parantamisen varaa. Koulutuksen sisältö, järjestämistavat ja saatavuus eivät ota riittävästi huomioon maahan muuttaneiden erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita.
- Maahanmuuttajanaisten työllisyyttä on vuosien varrella koitettu parantaa erilaisilla hankkeilla ja toimilla. Työvoimapalveluiden resurssien puute on arvioitu vaikeuttavan naisten työllistymistä, kun heidän tarpeisiinsa ei ole kyetty vastaamaan. Toisaalta työllisyyspalvelut ovat myös tukeneet työllistymistä.

2. Näkökulmia suomen kansainvälistymiseen

Opiskelijoiden Suomeen jäämiselle on esteitä

- Suomen tavoitteena on olla houkutteleva maa kansainvälisille osaajille, opiskelijoille ja yrittäjille. TKI-toiminnan 4 % tavoitteen saavuttaminen edellyttää ulkomaisten osaajien panosta kotimaisen koulutuksen lisäksi.

- Maahanmuuttoviraston arvion mukaan Suomen näkyvyys ja houkuttelevuus kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa ovat kasvaneet. Myös opintojen edullisuus Suomessa on merkittävä vetotekijä.
- Monet kansainväliset opiskelijat eivät jää Suomeen vaikean työllistymisen ja kielitaidon puutteen vuoksi. Toisaalta myös EU- ja ETA-maiden ulkopuolella suoritettujen tutkintojen tunnustaminen on usein hidasta sekä vaatii lisätutkintoja sekä kielitaitoa.
- Tällä hetkellä noin 40 % kansainvälisistä valmistuneista työllistyy Suomeen – tämä on kansainvälisesti hyvä tulos. Kansantaloudellisesti jo 20 % työllistyminen riittää kattamaan koulutuksen kustannukset.

Tasa-arvo ja ihmisoikeudet

- Tasa-arvo, ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja demokratia saatetaan ottaa itsestäänselvyyksinä, mutta niitä haastetaan yhä enemmän niin Suomessa kuin maailmalla.
- Rakenteellinen rasismi ja vihapuhe ovat kasvavia ongelmia, joihin EU:n ja Suomen on puututtava lainsäädännöllä. Erityisesti vähemmistöihin kuuluvat naiset kokevat moninkertaista vihapuhetta, mikä kaventaa heidän osallistumistaan yhteiskuntaan.
- Anti-gender-liike, joka vastustaa sukupuolten tasa-arvoa ja vähemmistöjen oikeuksia, on nousussa Euroopassa ja Suomessa. Liike on hyvin rahoitettu ja pyrkii kumoamaan saavutettuja oikeuksia.
- Kansainvälistyvä työelämä tuo monimuotoisuutta, mutta vaatii tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioimista. EU:n palkka-avoimuusdirektiivi ja vammaisten työllisyyspaketti ovat askelia oikeaan suuntaan.

Demokraattinen osallistuminen ja kansalaisyhteiskunta

- Demokraattinen osallistuminen on olennainen osa yhteiskuntaan integroitumista.
- Ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuus on merkittävästi matalampaa kuin suomalaistaustaisilla – esimerkiksi vuoden 2025 kuntavaaleissa vain 22,2 % ulkomaalaistaustaisista äänesti, kun vastaava luku suomalaistaustaisilla oli 55,2 %. Kieli- ja taustamaakohtaiset erot ovat suuria, ja tiedon puute on keskeinen syy äänestämättä jättämiseen.
- Ulkomaalaistaustaisten valtuutettujen määrä ei ole kasvanut väestöosuuden mukana. Puolueiden tuen puute ja puolueiden heikot verkostot etnisiin vähemmistöihin vaikeuttavat ehdokashankintaa.
- Vuoden 2024 kysely osoittaa, että kunnanvaltuutetut pitävät ulkomaalaistaustaisten edustamista vähemmän tärkeänä. Syrjäntäkokemukset heikentävät luottamusta poliittisiin päättäjiin erityisesti Suomessa syntyneiden maahanmuuttajataustaisten keskuudessa.

Globalisaatiossa sekä valtiotason että yksilötason toimet merkittäviä

- Työvoiman tarve kasvaa vauraissa maissa väestön ikääntymisen ja vähenemisen vuoksi. Samaan aikaan väestö kasvaa erityisesti Afrikassa, mikä lisää muuttoliikkeitä globaalista etelästä pohjoiseen.

- Tähän kehitykseen liittyy sekä mahdollisuuksia että haasteita. Mahdollisuuksia ovat mm. työvoiman saatavuus, kulttuurinen monimuotoisuus, uudet kansainväliset verkostot ja ulkomaille suuntautuvat (yksityishenkilöiden) rahansiirrot, jotka tukevat lähtömaiden kehitystä. Toisaalta haasteita ovat kotoutumisen ongelmat, poliittinen kahtiajako, työmarkkinoiden väärinkäyttö, aivo- ja taitovuoto sekä sääntöperusteisuuden heikkeneminen.
- Humanitaarinen maahanmuutto on osa Suomen globaalia vastuuta. Konfliktit, köyhyys ja ilmastonmuutos lisäävät painetta muuttaa, erityisesti alueilla, joilla viljelyolosuhteet heikkenevät. Afrikan väestönkasvu yhdistettynä heikkoon yhteiskunnalliseen vakauteen voi johtaa ennennäkemättömään maahanmuuttopaineeseen Eurooppaan.

3. Toimenpide-ehdotukset

- Luodaan Suomelle kokonaisvaltainen maahanmuuttostrategia ja asetetaan työperäisen maahanmuuton tavoitteet tasolle, joka pysäyttää työikäisen väestön määrän laskun.
- Sujuvoitetaan työperäisten maahanmuuttajien Suomeen saapumista ja luodaan digitaalinen yhden luukun palvelukokonaisuus, jotta maahanmuuttaja saa tarvitsemansa palvelut yhdellä kertaa. Varmistetaan palveluiden sujuvuus koko perheelle.
- Kehitetään edustustojen maahantuloon liittyviä prosesseja, turvataan niiden riittävät resurssit ja kattava tunnistautumispalvelujen tarjonta yhteistyöllä muiden EU-maiden kanssa.
- Varmistetaan ulkomailla hankitun osaamisen ja koulutuksen tunnistaminen, sujuvat täydennyskoulutusmahdollisuudet sekä sujuva viranomaisyhteistyö kaikkien pätevyysvaatimuksia valvovien viranomaisten kanssa.
- Orpon hallituksen 3/6 kuukauden säännön tilalle valmistellaan työttömäksi jääville työnhakuun määräaikainen 12 kuukauden oleskelulupa ja varmistetaan, että perheperusteisella luvalla mukana tulleet työntekijän perheenjäsenet voivat myös jatkaa oleskelua Suomessa sen ajan.
- Vahvistetaan suomen kielen opetuksen tarjontaa ja osuutta myös englanninkielisissä tutkinto-ohjelmissa. Tuetaan kansainvälisten opiskelijoiden verkostojen ja työelämäyhteyksien syntymistä monimuotoisilla toteutuksilla.
- Luodaan pysyvät rakenteet ja rahoitus kotona lasta hoitavien maahanmuuttajanaisten työllistymisen tukemiseksi. Järjestetään palveluita lasten päivähoidon ja koulunkäynnin yhteyteen, jotta osallistumisen kynnys on mahdollisimman matalalla.
- Lisätään työperäisten maahanmuuttajien oikeutta kotoutumispalveluihin ja kehitetään työperäisesti maahan muuttaneille suunnattu palvelukokonaisuus, joka vastaa heidän tarpeeseensa. Otetaan kotoutumispalveluissa huomioon erilaiset tarpeet ja elämäntilanteet sekä lisätään toiminnan asiakaslähtöisyyttä.
- Ehkäistään työperäistä hyväksikäyttöä ottamalla käyttöön työn perusteella maahan muuttaville tiivis verkkokurssi, jossa käydään läpi suomalaisen työelämän

pelisääntöjä, työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia sekä oikeusturvakeinoja. Useilla kielillä tarjolla oleva kurssi on tarkoitettu suorittamaan ensimmäisen kolmen Suomessa oleskelukuukauden aikana.

- Lisätään työsuojeluviranomaisten resursseja ja valvontakeinoja työperäisen hyväksikäytön torjuntaan. Varmistetaan että rikoslaki tunnistaa työperäiseen hyväksikäyttöön liittyvät tekemuodot tehokkaasti ja mahdollistaa vaikuttavat rangaistukset hyväksikäytöstä.
- Edistetään aktiivisesti ammatillista järjestäytymistä, jotta mahdollisimman moni ulkomaalainen työntekijä on tietoinen omista oikeuksistaan ja pystyy liittojen tuella nostamaan esiin työelämässä kohtaamiaan ongelmia.
- Edistetään hyviä väestösuhteita lisäämällä suomalaisten tietoisuutta rasismista ja sen ehkäisemisestä. Rasismien torjunnan ja yhdenvertaisuuden edistämiseen tulee varata vakaat resurssit ja sitouttaa toimintaan laajasti julkisen sektorin ja yhteiskunnan eri toimijat.
- Mahdollistetaan poliittinen päätöksenteko eri taustoista tuleville ja tarjotaan tapoja vaikuttaa. Puolueiden tulee sitoutua edistämään eri taustoista tulevien edustusta vaaliehdokkaina monipuolisella ehdokasasettelulla.
- Suomen kansainvälistymisestä ja maahanmuutosta pitää pystyä käymään asiallista, rakentavaa ja eri osapuolia kunnioittavaa keskustelua. Yksilöiden osallistumista keskusteluun voi kuitenkin rajoittaa pelko itseä tai läheisiä kohdistuvasta maalittamisesta. Siksi maalittaminen tulee säätää rangaistavaksi.
- Kriminalisoidaan rasistinen vihapuhe, joka kohdistuu yksittäiseen henkilöön.

4. Raportin tekoon osallistuneet työryhmät ja työssä kuullut asiantuntijat

Päävastuu raportista on ollut Työvoimapula ja työperäinen maahanmuutto -työryhmällä. Lisäksi työhön ovat osallistuneet seuraavat työryhmät:

- Globalisaatio ja kestävä kehitys -työryhmä
- TKI- ja korkeakoulupolitiikka -työryhmä
- Sisäinen turvallisuus ja kriisinkestävyys -työryhmä
- Tasa-arvo ja ihmisoikeudet -työryhmä
- Demokraattinen osallistuminen ja kansalaisyhteiskunta -työryhmä

Kuullut asiantuntijat:

- Melanie Dower (Mobility Lead, Supercell)
- Glenn Gassen (maahanmuuttojohtaja, Helsingin kaupunki)
- Eve Kyntäjä (johtava asiantuntija, maahanmuutto ja työllisyys, SAK ry)
- Papy Nkunda (Couriers of Finland ry:n puheenjohtaja)
- Pasi Saukkonen (tutkija, kaupunkitietopalvelut, Helsingin kaupunginkanslia)
- Taina Vallander (johtaja, yhteiskuntavaikuttaminen, STTK ry)
- Minna Mäkitalo (erityisasiantuntija, Aalto-yliopisto)
- Youssef Zad (pääekonomisti, Suomen startup-yhteisö)

5. Lisätietoja

Työryhmän puheenjohtajat:

- Nasima Razmyar, etunimi.sukunimi@eduskunta.fi
- Piritta Jokelainen, etunimi.sukunimi@gmail.com

Työryhmän sihteerit:

- Anna Veirto, etunimi.sukunimi@eduskunta.fi
- Veera Petman, etunimi.sukunimi@pau.fi
- Marjukka Mattila, etunimi.sukunimi@hotmail.com

SDP:n ilmiötyöstä yleisesti lisätietoja antaa puolueen poliittisen valmistelun päällikkö Miia Järvi, etunimi.sukunimi@sdp.fi

6. Raportissa hyödynnetyt lähteet

- [Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2022](#)
- [Monimuotoinen työelämä | Työterveyslaitos](#)
- [Työperäisen maahanmuuton sujuvoittaminen](#)
- [Suomeen muuttaneet pääkaupunkiseudulla MoniSuomi-tutkimuksen tulosten valossa](#)
- [Sallitaan, kielletään, siedetään - Yhteiset pelisäännöt moninaiseen yhteiskuntaan](#)
- [Kotoutuminen kaupungissa - kokonaiskuva ulkomaalaistaustaisista Helsingissä vuonna 2020](#)
- [Pasi Saukkonen: VIMMAINEN MAAILMA](#)
- [Immigration and Innovation in Finnish Manufacturing Firms](#)
- [Expat Insider 2024: Admiring Finland's Beautiful Landscapes Comes at a Cost | InterNations](#)
- [Kauppakamarikysely: Suhdannetilanteesta huolimatta osaajapula ei ole kadonnut - ammattiosaajista suurin pula - Keskuskauppakamari](#)
- [E2 Tutkimuksen tuore raportti kertoo: Suomalaisille pk-yrityksille ulkomaalaisen työvoiman saatavuus on jopa kohtalon kysymys - E2 Tutkimus](#)
- [More than 8 out of 10 people in the world will live in Asia or Africa by 2100 - Our World in Data](#)
- [Homepage | Humanitarian Action](#)
- [- SDG Indicators](#)
- [Somalian kaduilla kuulee nykyään suomea - vantaalaisesta taksikuskista tuli parlamentin varapuhemies ja lohjalainen koripallovalmentaja johtaa Mogadishun puhtaanapitolaitosta | HS.fi](#)
- [Remittances](#)
- [Official development assistance \(ODA\) | OECD](#)
- [How migrant workers are saving the NHS from crisis](#)

- [Global Humanitarian Overview 2025 \[EN/AR/FR/ES\] | OCHA](#)
- [Väestö muuttujina Alue, Taustamaa, Sukupuoli, Ikä, Syntyperä, Vuosi ja Tiedot. PxWeb](#)
- [Äänestysaktiivisuus \(Rek\) muuttujina Alue, Syntyperä ja taustamaa, Sukupuoli, Vuosi ja Tiedot. PxWeb](#)
- [Eläkeläiset aktiivisia äänestäjiä kuntavaaleissa 2025 | Tilastokeskus](#)
- [Ulkomaalaistaustaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa](#)
- [Immigrants and the Local Election 2023 - SSB](#)
- [Political Socialization and Voting - Elisabeth Gidengil, Hanna Wass, Maria Valaste, 2016](#)
- [Vaikuttaminen](#)
- [Maahanmuuttaneiden jälkeläisten merkitys Suomen politiikassa kasvaa - Poliitikasta](#)
- [Näkökulmia maahanmuuttaneiden poliittiseen osallistumiseen Suomessa - Doria](#)
- [Recruitment of Immigrant-origin Candidates in Finnish Municipal Elections - Trepo](#)
- [Reproducing white normativity in parties' candidate recruitment: Evidence from the 2017 Finnish municipal elections - Sipinen - 2022 - Scandinavian Political Studies - Wiley Online Library](#)
- [Political Participation | MIPEX 2020](#)
- [Kansalaisuuslain uudistaminen - Sisäministeriö](#)
- [Anti-gender-liikehdintä Suomessa ja EU:ssa -hanke - Naisjärjestöjen Keskusliitto](#)
- [Preventing Violence Against Women - Demo Finland](#)
- [Policy brief: Strengthening Women's Political Participation - Demo Finland](#)
- [Better in Politics: A Female Politician's Guide towards Knowledge and Empowerment - Demo Finland](#)
- [EU nosti Suomen tikunnokkaan vihapuheen puuttellisesta kriminalisoinnista - komissio vaatii vihapuheen selvää kriminalisointia ja tutkintaa ilman uhrin ilmoitusta | Yle](#)
- [Ihmisoikeudet - Ihmisoikeuskeskus / Människorättscentret / Human Rights Centre](#)
- [YK:n voimassa olevat ihmisoikeussopimukset - Ulkoministeriö](#)
- [Lainsäädäntö | Tasa-arvovaltuutettu](#)
- [Disability employment package - European Commission](#)
- ["Voimme vaikuttaa siihen, miten tekoäly kohtelee eri sukupuolia", tutkija toteaa - Tanen selvitys julkaistaan huhtikuussa 2025 | Tane](#)
- Josefina Sipinen, Laura Koskimies, Ilkka Tiensuu ja Eilina Gusatinsky (2025). Ulkomaalaistaustaisten ja vieraskielisten suomalaisten yhteiskunnallinen osallistuminen (UTViS) -hankkeen loppuraportti. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.
- Eläketurvakeskus (2024): Miten uusi väestöennuste vaikuttaa eläkkeiden rahoitusnäkyymiin. <https://www.etk.fi/blogit/miten-uusi-vaestoennuste-vaikuttaa-elakkeiden-rahoitusnakymiin/>
- Tilastokeskus (2024): Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto ylläpitäisi väkiluvun kasvua. <https://stat.fi/julkaisu/cIn1i9lg94af80bw1rxn0njfg>
- PTT (2021): Millaista osaamista Suomi tarvitsee 2040? <https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/media/julkaisut/ptt-raportteja-269-enko1.pdf>

- AkavaWorks (2022): Mihin työperäinen maahanmuutto kannattaa suunnata?
<https://akavaworks.fi/wp-content/uploads/sites/2/2022/01/Akava-Works-tyoperainen-maahanmuutto-28012022.pdf>